

Nově zjištěný výskyt piskoře pruhovaného (*Misgurnus fossilis*, Actinopterygii: Cypriniformes: Cobitidea) v přírodní památce Tůň u Špačků u Českých Budějovic

New record of the weather loach (*Misgurnus fossilis*, Actinopterygii: Cypriniformes: Cobitidea) in the Tůň u Špačků Nature Monument near České Budějovice town

Milan Muška⁽¹⁾ • David Kortan⁽²⁾

Abstract: New record of a weather loach individual was found on the 20th August 2015 in small pool (48°56'54.1"N, 14°29'17.7"E) at the Tůň u Špačků Nature Monument within the River Malše flood plain area near České Budějovice town. The species was registered during amphibians monitoring by capture in a small trap. Detailed population abundance assessment of this newly discovered population, its conservation and exploration of surrounding localities is highly recommended.

Key words: threatened species, fish, south Bohemia.

Přítomnost piskoře pruhovaného (*Misgurnus fossilis*) je vázána na stojaté či pomalu tekoucí vody v dolních úsecích větších řek a stojaté vody v jejich záplavových územích. Výskyt piskoře pruhovaného je v České republice výrazně lokalizovaný do zbývajících vhodných biotopů v oblastech převážně Třeboňska, Poodří, povodí Dyje a Moravy (NDOP 2017). Piskoř pruhovaný je řazen v Červeném seznamu mihulí a ryb České republiky do kategorie ohrožený (Lusk et al. 2017). V Jihočeském kraji je výskyt piskoře stále lokálně hojný v povodí Lužnice od státní hranice po Veselí nad Lužnicí (Hartvich et al. 1998, NDOP 2017) a v povodí Stropnice nad Borovany (Vlach 2009, Svoboda et al. 2014) a jednotlivé nálezy jsou známy z povodí Blanice v okolí Ražic (Svoboda et al. 2012, Peterka 2014) a Nežárky nad jezem u obce Metel (NDOP 2017).

Jedinec piskoře byl chycen 20. srpna 2015 v přírodní památce Tůň u Špačků do malé vrše vnaděné kuřecími játry při monitoringu obojživelníků. Jednalo se o adultního jedince o délce těla (SL) 144 mm a celkové délce (TL) 160 mm. Konkrétně se jednalo o tůň v severní části území, nejbližší k náhonu vedoucímu k Novým Hodějovicím, o velikosti přibližně 15 × 20 m (obr. 1). Přibližně polovina tůň je zastíněna stromovým patrem, břehy jsou porostlé travinami a bylinami, křoviny v bezprostředním okolí tůň byly v rámci revitalizace vykáceny. Celá tůň je zarostlá vzplývavou vodní makrofytní vegetací s dominantním růžkatcem ostnitým (*Ceratophyllum demersum*) a zhruba polovina tůň postupně zarůstá orobincem širokolistým (*Typha latifolia*). V tůni se hojně vyskytuje karas obecný (*Carassius carassius*), z obojživelníků zde byl zaznamenán čolek obecný (*Lissotriton vulgaris*), skokan štíhlý (*Rana dalmatina*) a skokan zelený (*Pelophylax esculentus*). Nález piskoře v této lokalitě je překvapivý, protože v celé přírodní památce, která se překrývala se stejnojmennou evropsky významnou lokalitou, bylo v minulosti provedeno několik ichtyologických průzkumů zaměřených na prokázání výskytu hořavky duhové (*Rhodeus amarus*) jako předmětu ochrany (Vlach 2009, Fischer & Vlach 2011, 2012). Na základě její opakované nepřítomnosti, celkové degradace biotopu

¹⁾ Hydrobiologický ústav, Biologické centrum AV ČR, v. v. i., Na Sádkách 702/7, CZ – 370 05 České Budějovice; e-mail: muskamilan@seznam.cz

²⁾ Povodí Vltavy, státní podnik, VH laboratoř České Budějovice, E. Pittera 1, CZ – 370 05 České Budějovice; e-mail: d.kortan@gmail.com

Obr. 1 – Lokalita výskytu piskoře pruhovaného v přírodní památce Tůně u Špačků (foto M. Muška, květen 2017).

Fig. 1 – The locality of weather loach occurrence at the Tůně u Špačků Nature Monument (foto by M. Muška, May 2017).

větších tůní i absenci hostitelských mlžů byla ale tato lokalita v roce 2016 vyřazena ze seznamu evropsky významných lokalit soustavy Natura 2000. Celkově se však určitě jedná o lokalitu představující vhodný habitat pro piskoře pruhovaného.

Zajímavou otázkou je možný původ nalezeného jedince. Ve vlastním povodí Malše není výskyt piskoře známý (Fischer & Vlach 2012) a vodní dílo Římov navíc pravděpodobně významně omezuje možnost migrace ryb. Nejbližší známá populace piskoře se tak vyskytuje ve Stropnici v okolí Borovan, což představuje od místa nálezů vzdálenost zhruba 30 říčních kilometrů. Jelikož vlastní řeka neposkytuje pro piskoře vhodné stanoviště, lze spekulovat o jeho možném splavení při povodňových stavech, které jsou zároveň předpokladem i pro vlastní vstup do záplavového území Tůně u Špačků. Další možností je záměrné vysazení, což je z hlediska relativní vzácnosti piskoře, obtížné ulovitelnosti a jeho nulového rybářského významu méně pravděpodobné. V poslední řadě existuje možnost, že se na území přírodní památky Tůně u Špačků populace piskoře vyskytovala dlouhodobě a i přes zde opakovaně prováděné ichtyologické průzkumy pouze unikala pozornosti. Piskoř pruhovaný je totiž při standardním průzkumu elektrickým agregátem v porovnání s ostatními druhy ryb výrazně hůře ulovitelný. Pravděpodobnost jeho odchytu navíc výrazně klesá v prostředí podobnému biotopu v tůni, kde byl piskoř chycen tj. se silným nárůstem vodních makrofyt a silnou vrstvou sedimentu. V těchto biotopech se naopak pro jeho odchyt osvědčily menší vrše používané k monitoringu obojživelníků a vodních brouků (Jeřábková & Boukal 2011). Podobně Czernik et al. (2014) zaznamenali přibližně pouze třetinovou úspěšnost prokázání piskoře na lokalitě

při odloveh elektrickým agregátem při porovnání s použitím malých vrší při monitoringu piskoře v CHKO Poodří.

Závěrem lze konstatovat, že vzhledem k výše uvedeným faktům se pravděpodobně na území přírodní památky nevyskytuje velmi početná populace piskoře, ale vzhledem k významu daného nálezu by bylo vhodné prověřit rozšíření piskoře za použití vrší i v okolních potenciálně vhodných tůňích a případně podniknout kroky pro jeho ochranu a podporu.

Literatura

- Czernik A., Kočvara R. & Lojkásek B. (2014): Inventarizační průzkum piskoře pruhovaného (*Misgurnus fossilis*) v rámci vybraných lokalit CHKO Poodří a jeho okolí. – Ms. [Zpráva, depon. in: AOPK ČR, Kaplanova 1931/1, Praha 11 – Chodov.]
- Fischer D. & Vlach P. (2011): Podklady pro plán péče – EVL Tůň u Špačků. – Ms. [Zpráva, depon. in: AOPK ČR, Kaplanova 1931/1, Praha 11 – Chodov.]
- Fischer D. & Vlach P. (2012): Podklady pro plán péče – EVL Horní Malše. – Ms. [Zpráva, depon. in: AOPK ČR, Kaplanova 1931/1, Praha 11 – Chodov.]
- Fischer D. & Vlach P. (2013): Podklady pro opatření na podporu biodiverzity v LBC Tůň u Špačků – IP ichtyologický. – Ms. [Zpráva, depon. in: NaturaServis s. r. o., Říčarova 66/22, Hradec Králové.]
- Hartvich P., Lusk S., Halačka K., Havlová & J. Švarc J. (1998): Diverzita ichtyofauny a migrační průchodnost řeky Lužnice. – Biodiverzita ichtyofauny České republiky 2: 137–148.
- Jeřábková L. & Boukal D. (2011): Živolovné pasti účinná metoda průzkumu čolků a vodních brouků. – Ochrana přírody 5: 23–25.
- Lusk S., Hanel L., Lojkásek B., Lusková V. & Muška M. (2017): Červený seznam mihulí a ryb České republiky. – Příroda 34: 51–82.
- NDOP (2017): Nálezová databáze ochrany přírody. – Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, URL: http://portal.nature.cz/nd/nd_nalez.php?akce=none&choice=3 (přístup: 1. 2. 2017).
- Peterka J. (2014): Výsledky záchranného odlovu ryb a sběru velkých mlžů v náhonu MVE na řece Blanici u obce Heřmaň v roce 2014. – Ms. [Zpráva, depon. in: HBÚ, Biologické centrum AV ČR, Na Sádkách 702/7, 370 05 České Budějovice.]
- Svoboda A., Fischer D., Lešák L., Vlach P. & Rozínek K. (2012): Podklady pro plán péče EVL Radomilická mokřina. – Ms. [Zpráva, depon. in: AOPK ČR, Kaplanova 1931/1, Praha 11 – Chodov.]
- Svoboda A., Fischer D., Vlach P. & Voska V. (2014): Podklady pro plán péče EVL Stropnice. – Ms. [Zpráva, depon. in: AOPK ČR, Kaplanova 1931/1, Praha 11 – Chodov.]
- Vlach P. (2009): Verifikace údajů o výskytu piskoře pruhovaného, hořavky duhové a sekavce na území České republiky. – Ms. [Zpráva, depon. in: AOPK ČR, Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov.]

Došlo: 3. 4. 2017

Přijato: 22. 5. 2017